

IKON
en bevægelse i kirken
68 • oktober 2009

Islam - en trussel eller berigelse?

Læs bl.a.:

Troens Nørrebro. Reportage fra en fredagsbøn på Nørrebro

Bekæmp frygten - ikke islam

Tørklædet var en befrielse

Muslimsk majoritet sætter kirkens berettigelse under lup

IKON

Bladet **IKON** udgives af den kristne forening IKON (Informations- og samtaleforum for Kristendom Og Ny religiøsitet). Formålet er at skabe debat om og kontakt med religiøse strømninger uden for den kristne kirke og medvirke til saglig formidling af den kristne tro, især i forhold til mennesker i ikke-kristne miljøer.

IKON udkommer normalt i marts, juni, september og december. Årsabonnement 160,- kr. (inkl. moms). Løssalg 45,- kr. Abonnement kan bestilles på nedennævnte adresse eller ved indbetaling af beløbet på giro 6 61 61 51 med angivelse af afsenderadresse samt formålet med indbetalingen.

Redaktion: Lars Buch Viftrup (ansv. red.), Anni Louise Albæk, Anne Krabbe-Poulsen.

Sats og layout: Jeanette Westh

Forside: Istock

Tryk: Fjerritslev Tryk,
Østergade 35, 9690 Fjerritslev, tlf.nr. 98 21 24 31

Oplag: 800.

Indlæg og artikler sendes til Redaktionen, IKON-Danmark, Kløvermarksvej 4, 8200 Århus N, e-mail: kontor@ikon-danmark.dk. Læserbrev/debatindlæg modtages gerne, dog forbeholder redaktionen sig ret til at udelade eller forkorte efter eget skøn. Signerede artikler er ikke nødvendigvis udtryk for IKONs holdninger. **annoncer:** 4,- kr. pr. mm. – 1/4 side 800,- kr. – 1/2 side 1400,- kr. – 1 side 2500,- (alle priser ekskl. moms).

IKON-Danmark: Kløvermarksvej 4, 8200 Århus N, tlf.: 8613 7587. SE-nr. 1663 9397. Træffetid bedst tirsdag eftermiddag, onsdag og torsdag formiddag. E-mail: kontor@ikon-danmark.dk

Hjemmeside: www.ikon-danmark.dk. Her kan man også melde sig ind i foreningen IKON, hvor årskontingentet er 200,- kr. (dog 100,- kr. for studerende og pensionister). Husstandsmedlemskab 300,- kr. Formand: Bjarne Dahmann – e-mail: formand@ikon-danmark.dk.

Det er tilladt at citere fra IKON i henhold til Medieansvarsloven med tydelig kildeangivelse. Ved eftertryk af artikler må der aftales med redaktionen eller forfatteren.

Copyright © IKON-Danmark 2009

ISBN 0907-7987

Indhold

4

Troens Nørrebronx
Af Anne Krabbe-Poulsen

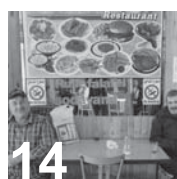
10

Mens vi venter på en dansk islam?
Af Lene Kühle

12

Tørklædet var en befrielse
Af Arzu Ahmad

14

Muslimsk majoritet sætter kirkens berettigelse under lup
Af Annette Bennedsgaard

16

Islam - en trussel eller berigelse?
Af diverse skribenter

22

Bekæmp frygten og ikke islam
Af Henrik Lindberg

26

Den dialogiske ånd
Boganmeldelse af Knud Ochsner

27

Endnu et hold dialogpiloter blev flyveklar
Af Louise Bjerg Pedersen

Besat af islam...

LEDER: Den vestlige kultur synes i disse år at være besat af islam. Avisernes spalter er fyldte med artikler om islam. Der udgives bøger i en lind strøm, som handler om islam. Politikere og foredragsholdere har travlt med at forholde sig til islam. For bare få år siden vidste de færreste danskere særlig meget om islam. I dag ved alle en hel del om islam. Islam, islam, islam.

- AF LARS BUCH VIFTRUP
ansv. redaktør

der i bedste fald kan føre til berigende møder og dybe venskaber. Men det kræver en indsats – og det taget tid!

Hvad er det, vi ved om islam?

Det store spørgsmål er blot: Hvad er det egentlig, vi ved? Hvor har vi vores information fra? Og hvordan tolker vi den information? Læser man Jyllandsposten, har man ét billede. Læser man Politiken, får man et noget andet. Læser man sit billede af muslimer bestemme af en grundlæggende frygt for muslimer og deres intentioner, bliver alle informationer tolket i lyset af denne frygt. Læser man derimod sit billede af muslimer bestemme af en tiltro til muslimernes evne til at blive en normal del af det danske samfund, vil informationerne danne et helt andet mønster. Har du muslimske venner, vil din viden blive præget af dem. Har du besøgt en moské, et muslimsk majoritetsland eller læst koranen, vil det også få betydning. Vi ved en masse om islam, men hvad er det egentlig, vi ved?

Optaget af islam

IKON er også, om ikke besat, så optaget af mødet med islam. Vores kendskab til islam er præget af en række arrangementer med muslimer, hvor vi har fået mange gode bekendtskaber og venner, der er muslimer. Vi har rejst i Mellemøsten og Asien. Vi følger debatten herhjemme og læser naturligvis også bøger om emnet. Og derfor har vi nu for anden gang i bladets historie, valgt at lave et temanummer om islam, denne gang med fokus på mødet mellem islam og kristendom i Danmark. Det er præget af en tro på, at dialogen mellem muslimer og kristne kan gøre en forskel – for begge parter. Sameksistens er ikke bare en nødvendighed, men også en mulighed,

Dialog med islam

Vi har oplevet mange gange, at den frygt og mistillid, som mange danskere har i forhold til muslimer, kan gennemgå en forvandling ved at møde muslimer, der kan modsige det billede, som medierne præger os med. Man kan på den anden side også have alle de "positive" holdninger om islam. Det hele nok skal gå, hvis vi blot taler pænt til hinanden, siger vi til os selv. Men i mødet med konkrete muslimer får vi alligevel aktiveret en usikkerhed og mistillid. Mange muslimer har nemlig etiske normer, religiøse forestillinger eller en indstilling til religionens forhold til politik, der strider meget imod ens egne.

Begge erfaringer er nødvendige og afgørende for, at dialogen kan blive ægte og brugbar. Og hvis man vil gøre sig flere erfaringer med dialog mellem islam og kristendom, så vil man skiftevis opleve både den ene og den anden situation. Den ene dag bliver man opmuntret og den anden dag nedslået. Den ene dag optimistisk, den anden dag pessimistisk. Muslimer er ligeså forskellige, som andre mennesker er. Men ved at gøre en indsats for at gå i dialog med muslimer, kan man få en erfaring af, at det handler om mennesker i kød og blod. Den usikkerhed eller det mishag, man kan opleve, får en hel anden betydning, når man kan diskutere det med konkrete muslimer. I stedet for et stort abstrakt spørgsmål, ISLAM, der er ude på at besætte VESTEN, møder man ægte menneskelige dilemmaer, anfægtelser og kamp for værdige tilværelser. Besættelsen af islam kan så måske erstattes af en optagethed af vores fælles liv med hinanden.

TROENS NØRREBRONX!

- Reportage fra en fredagsbøn på Nørrebro

Der er én moské i Danmark, hvor fredagsbønnen foregår på dansk ved den danske Imam Abdul Wahid Pedersen. Hvordan foregår en fredagsbøn? Og hvorfor kommer de unge muslimer her? Jeg sætter tre muslimske kvinder i stævne en fredag eftermiddag på Nørrebro i København.

- AF ANNE KRABBE-POULSEN

Nørrebros steghede hjerte

"De rydder Brorsons!", er der én, der råber til mig i natten. Den unge mand læser mig som en åben bog: Jeg er trådt uden for min dør for at orientere mig om, hvad der foregår i mit kvarter. Der er en ophedet stemning. Komplexiteten i denne "iraker-sag" overstiger dog snart det forsimplede billede, der inkarnerer sig så åbenbart i konfrontationen mellem "lovens knipler" og mennesker i følelsers vold, at jeg foruroliget går tilbage til min lejlighed.

Nørrebro er særdeles berygtet for tiden – fuld af bøller uden for pædagogisk rækkevidde, hører vi! Men det brogede Nørrebro er meget mere. Her er troen og lidenskabens til at få øje på – om det så er en politisk idé, økologi, en gud eller ideen om, at mennesket altid kommer før systemet, der griber én. På Nørrebro konfronteres og lever man sammen med det mangfoldige, det multikulturelle og det fremmede. Det er berigende! Men det negative ved den værdipolitiske agenda er, at den lægger kimen

til en frygt, besværliggør relationen og forstærker polære strukturer i samfundet. Og der er en reel fare for, at der langsomt, næsten ubemærket, kan kile sig en negativ fremmedgørelse ind mellem mig og min unge nabo, der så selvbevidst går med tørklæde. For intet sprog er uskyldigt! Ingen kan undsige sig denne fare. En fare der til stadighed skal modsiges i mødet med den anden. Og så er der jo intet, der forhindrer mig, en evangelisk-luthersk højmesse-entusiast, i at sætte nogle muslimske kvinder i stævne efter en fredagsbøn.

Operation fredagsbøn

Det er ikke til at se det, hvis man ikke lige ved det! Men i nogle lokaler på Nørrebrogade ligger der en moské. Jeg stiller skoene og træder ind i kvindernes rum. Væggene er hvide. Mønsteret i det smukke tæppe angiver retningen mod Mekka. Jeg sætter mig op ad væggen. Trækker foden til mig, da jeg opdager et hul i min strømpe. Det er varmt. Vinduet ud til Nørrebrogade står åbent, og den tumultariske fredagsstemning finder sin vej ind i bønnens rum. Dobbeldøren ind til mændene er lukket. Men på

væggen hænger en storskærm, så vi kan se Wahid tale. Kvinderne, eller rettere søstre, kommer dryssende. Langt de fleste er unge. Der småsnakkes inden fredagsbønnen begynder. Enkelte tager tørklæde på. Nogle udveksler madopskrifter, andre beder en individuel bøn. Der er en afslappet stemning.

Sammenligningens uafvendelighed

Vi kan ikke lade være! Vi tænker i sammenligninger. Jeg møder fredagsbønnen med min forståelseshorisont og vil uvægerligt komme til at sammenligne den med en kristen højmesse.

Da jeg kommer tre fredage i træk, bliver jeg ret fortrolig med formen og stedet. Der er en slående enkelthed, nærmest noget nedkogt og anorektisk, over fredagsbønnen, der består af en salah (fællesbøn) og en khutba (prædiken). Intet andet. Følelsen er lidt den samme som, når man har besigtiget katolske katedraler og vender hjem til enkeltheden i det protestantiske kirkerum. Dog i denne sammenhæng er det nu kirken, der umiddelbart kan virke overlæsset. Fredagsbønnens få elementer mindsker sindets omflakken. Den er konkret og fysisk. Bønnen bedes med kroppen, og khutbaen er meget konkret. Det slår mig, at billed-forbudet i islam måske indirekte kan have sin indvirkning på selve sproget. Hér taler man ikke om Gud i billeder og metaforer. Og nu kan jeg virkelig

”Det er jo i sidste ende
min skaber, jeg skal
stå til regnskab for og ikke
Pia Kjærsgaard,
som hader mig”

se, at i højmassen taler vi om Gud både i lydbilleder, poetiske og malede billeder, hvilket gør det mindre konkret, og mere abstrakt. Og at der dér er mange indtryk, der kan adsprede sindet frem for at samle. Men begge rum indgyder den ro, som religiøse rum nu gør – på hver deres måde.

Moskéens sociale og sproglige betydning

Det tager mig tre fredagsbønner, så er kontakten og tilliden etableret til tre imødekommende unge muslimske kvinder. Vi bliver hængende efter fredagsbønnen. Jeg skal tale med Havva Kocbay (22, stud.mag i historie/religion), Dlovan Abdulla (30, advokat) og Manal El-Souri, (24, levnedsmiddelbranchen). De tager venligt imod mig. Jeg spørger om, hvorfor de kommer hér.

Havva med tyrkisk baggrund, der er kommet i tyrkiske moskeer, da hun var mindre, fortæller: ”Her kommer studerende og nogle på min egen alder. Nogle jeg kan identificere mig med i forhold til den tyrkiske moske, hvor de fleste er ældre. Jeg føler, det er her, jeg hører til pga. det danske sprog, selvom jeg også kan tyrkisk”. Hvorfor er det mon sådan? ”Jeg har jo gået i dansk folkeskole, og jeg taler mest dansk derhjemme med mine søskende og far. Så det hele sker på dansk”.

”Det er ikke bare en moské,
hvor vi kommer én gang
om ugen og tilbeder Allah
og går igen”

Dlovan er kurder fra Irak. Hun taler også kurdisk, men i København findes der ingen moskeer, hvor khutbaen foregår på kurdisk, ”- så det er bedst for mig at komme her, for alt foregår på dansk, og jeg vil forstå det hele”. Hun fremhæver også moskéens sociale funktion: ”Det er ikke bare en moské, hvor vi kommer én gang om ugen og tilbeder Allah og går igen. Den bliver også brugt til sociale arrangementer som fællesspisning, filmfremvisning, kvindeaftener om fredagen og undervisning”.

Manal, der er araber, nikker bekræftende og tilføjer: ”I den pakistanske moské, jeg kom i, var ca. 90% af kvinderne ældre, og de fleste kunne ikke dansk, og der foregik intet socialt”.

Khutba og Bøn

Vi kommer til at tale om, hvad der betyder mest for dem i fredagsbønnen. Havva fortæller mig, at khutbaen består af to dele: en åndelig del, der er relateret til den enkelte muslim og så en mere samfundsrelateret del. De har alle meget respekt for Imam Wahid.

”Jeg føler, det er her,
jeg hører til på grund af
det danske sprog”

For Dlovan betyder det åndelige aspekt i khutbaen og bønnen mest, mens den politiske del er af mindre betydning. ”Man kan være enig eller uenig med Wahids politiske holdninger, det er jo en personlig sag”. ”Diskuterer I så nogen gange indholdet i khutbaen?”, spørger jeg. ”Absolut. Det er rigtig vigtigt, at der er plads til det. Den åndelige del ligger meget fast, der er man ikke så uenig. Wahid har meget mere kendskab til islam, så der skal jeg ikke

Det er ikke til at se det, hvis man ikke lige ved det. Men i nogle lokaler på Nørrebrogade ligger der en moské.

belære nogen – jeg har ikke min egen mening om den åndelige del...endnu. Men det politiske, der kan man jo have en helt anden holdning end ham. Men jeg synes, det er fedt at få hans vinkel på det. Men ellers er det vigtigste for mig det religiøse aspekt. Og så det at dyrke det i fællesskab med andre er stærkt. Og det er smukt". Havva indskyder: "Jeg kan godt lide, at Wahid opfordrer den enkelte muslim til at skrive læserbreve og artikler. Han motiverer os unge til at deltage i debatten. Han har den holdning, at man ikke skal læne sig tilbage som muslim og se på, mens det hele foregår. Men han opfordrer os til at være en del af det samfund, vi er født og opvokset i. Og det er noget, man som studerende har brug for at høre, fordi man jo er en del af samfundet. I forhold til den ældre generation som har den holdning vi-kan-jo-ikke-gøre-noget mentalitet".

For Havva er bøn og khutba lige vigtigt. "Khutbaen er min samvittighed. Jeg kan bruge den til at forbedre mig. Når jeg kommer her, så handler det kun om mig og mit forhold til Gud og ikke mindst mine medmennesker. Det betyder meget for mig. Vi lever jo i et samfund, hvor det handler meget om karriere og det materielle. Det åndelige, det har man jo ikke så meget af ude i samfundet, når

man forlader moskeen. Men samtidig har bønnen også en stor betydning for mig. Her står jeg side om side med en masse andre kvinder uanset alder, etnicitet og baggrund i ydmyghed og tilbeder Allah. Så khutbaen og bønnen er en enhed for mig".

Manal: "For mig betyder bønnen allermest, hvis man fx kommer for sent til khutbaen, det gjorde jeg i dag, så er det sådan okay, men bønnen – det er tilbedelsen til Allah, og når man gør det sammen, så er det belønningsværdigt for én".

Integration

De er alle meget enige om, at sproget er nøglen til integration, for så kan man tage del i fællesskabet. Ingen af dem har haft dårlige oplevelser med chefer og medarbejdere, som har udvist forståelse for deres religiøse praksis. Det opløfter mig, at de politiske bandbiller (senest forslag om burkaforbud) ikke går dem så meget på. Nok fordi de mødes med respekt og forståelse i hverdagen. Havva: "Så længe jeg gør min pligt som muslim i det danske samfund, som jeg er født og opvokset i og opfører mig pænt og respekterer mine medmennesker, så er det jo

i sidste ende min skaber, jeg skal stå til regnskab for og ikke Pia Kjærsgaard, som hader mig. Men jo, jeg tænker da nogen gange...det er da hårdt at være muslim i et samfund, som hele tiden er på jagt efter én". Havva mener, regeringen burde bruge deres tid på at løse samfundets sociale problemer i stedet for. Og hun forstår ikke, at der er nogen, der frygter islam: "Så længe de love, som religionen indeholder, ikke er til skade for samfundet eller for mennesket selv, jamen så kan jeg ikke se, hvad der er at frygte. Samfundet har jo også en masse love, som vi underlægger os".

Tørklæde og identitet

Det er uden tvivl tre selvbevidste kvinder, jeg sidder overfor. Og tørklædet bliver et emne, da jeg spørger, om de oplever en kritik udefra, de ikke kan genkende sig selv i. Manal: "Ja, det er ikke lang tid siden, jeg har taget tørklæde på, og det var fuldt ud mit eget valg. Jeg synes ikke, det er rigtigt, når

de siger, det er undertrykkende". Dlovan har tidligere fortalt mig, at hun begyndte at praktisere islam i 2006, og da jeg spørger hende, hvornår hun tog tørklædet på, og hvilke overvejelser hun havde i den forbindelse, siger hun: "Jeg må skuffe dig. Jeg har skuffet mig selv så mange gange. Jeg har tørklæde på om fredagen, men ikke de andre dage. Jeg har ikke rigtig kunnet finde ud af det endnu, for jeg er desværre ikke blevet opdraget med det. Men det føles mere og mere rigtig for mig. Men jeg mangler bare lige det sidste". "Hvorfor er det så svært for dig?" "Jeg tror, det er noget inde i mig selv. Nu har jeg lige været et smut ude på gaden med tørklæde på, og der var ingen, der kiggede mærkeligt eller forkert på mig. De første gange følte man, at nu kigger hele verden på mig.

Men jeg tror problemerne ligger inde i mig selv. Jeg giver bare samfundet skylden, for det er en nemmere måde at argumentere for, hvorfor jeg ikke går med tørklæde".

Dlovan Abdulla gør tilløb til at gå med tørklæde og får her chancen for at prøve det af.

Dlovan har brugt det sidste 1½ år på at forberede sin familie, venner og kollegaer på det. "Jeg tager små skridt. Når alle er forberedt, så bliver det ikke et chok for dem. Det skal også være nemt for mig at begynde at gå med det. Og nu sidder min familie bare og venter på, jeg tager det på". "Venter på, du springer ud?" "Ja, venter på, jeg springer ud af skabet!", siger hun og griner. "Og når den dag kommer, vil det hele hænge mere sammen. Jeg har dårlig samvittighed over for Allah. For vi skal jo gå med det, det er jo et påbud fra Allah. Det er også smukt, jeg kan godt lide det. Det er også behageligt i sådan et blæsevejr", siger hun grinende. "Og man kan jo sætte det på mange måder. Jeg har ikke rigtig valgt, hvilken model jeg vil bruge, men man må prøve sig frem. Det vigtigste er, at man dækker håret"...."og hals og barm" tilføjer de to andre. "Er

"Jeg giver bare samfundet skylden, for det er en nemmere måde at argumentere for, hvorfor jeg ikke går med tørklæde"

min dækket? Det er løgn" siger hun grinende, da de to korrigerer hende lidt. Jeg supplerer "Du kunne godt dække din barm lidt mere, Dlovan?", og vi griner alle. "Det er jo en proces - det kommer en skønne dag", siger Dlovan smilende. "Må jeg ikke få et billede af dig, Dlovan - med tørklæde?" "Det er jo misvisende, når jeg ikke går med tørklæde til daglig." "Kan du ikke se det som en del af den proces, du er i...?"

Operation fredagsbøn munder ud i et møde med nogle muslimske kvinder. Her sidder Havva Kocbay og Manal El-Souri og taler om, hvad tørklæder betyder for dem.

"Jo, men så skal du skrive, at jeg ikke er begyndt at gå fast med tørklæde, for jeg vil ikke udsende nogle signaler, som ikke er i overensstemmelse med den virkelighed, jeg lever i." "Klart Dlovan, det bliver en del af din historie i IKON-bladet". Jeg tager billedet. Og et øjeblik senere har et par glædesspring hurtigt ført hende om bag mit kamera. "Ej, må jeg ikke se mig selv med tørklæde", siger hun spændt og griner.

"Den anden" i min verden!

Jeg forlader moskéen. Vi har talt om mangt og meget. Jeg tror, en af de største opgaver er, at vi skal lære at forstå hinandens religiøsitet. Jeg skal bl.a. forstå, hvorfor religion er så tydelig hos en praktiserende muslim. Og muslimen, jeg sidder over for, skal også forstå, at man godt kan være en troende kristen, uden at man kan se det. Den forståelse når vi kun frem til ved at tale sammen. Og derved kan den negative fremmedgørelse afløses af en positiv. For jeg har brug for den anden i min verden. Så længe jeg ikke kender noget til min muslimske nabo, kender jeg heller ikke mig selv og min egen tro.

Men lige nu er vi i en tid, hvor der er alt for kort vej til de store ord. Og måske er det ikke længere nok at have ret. Måske er det tid til selvbesindelse og selvkritik – i alle lejre vel at mærke!

Fakta om islam

Grundpillerne i islam er *de fem søjler*:

- **shahada**, trosbekendelsen, som lyder "Gud er størst, der er kun én Gud, Muhammad er Guds sendebud".
- **salah**, bøn, som skal udføres fem gange i løbet af dagen. Første gang en time før solopgang, anden gang ved middag, tredje gang om eftermiddagen, fjerde ved solnedgang, og den femte i løbet af natten. Der er meget specifikke retningslinjer for, hvordan de fem bønner skal bedes.
- **zakah**, almisser til de fattige og andre trængende.
- **sawm**, faste, i måneden Ramadan. Muslimer må ikke spise eller drikke fra en time før solopgangen (sammenfaldende med den første daglige bøn) indtil solnedgang (fjerde daglige bøn). Dette gælder dog ikke børn, gravide eller menstruerende kvinder, syge eller svage. Når man bliver rask efter sygdom i Ramadanen, bør man faste de dage, man ikke nåede det.
- **hajj**, pilgrimsfærd til Mekka. Denne er obligatorisk for alle muslimer, der er i stand til at rejse og skal udføres i måneden Dhu al-Hijjah. Hvis pilgrimsfærden gøres på alle andre tider af året, hedder den Umrah, og er en slags "lille hajj". Der er stor præstige i at have gennemført hajj, og ofte får man titlen "hajj/hajja" foran sit navn.

Jihad

Bemærk at jihad ikke er en af islams fem søjler, selvom dette element også er vigtigt. I vesten bliver jihad ofte fejlagtigt oversat med hellig krig, men ordet i sig selv betyder "at gøre en indsats, at anstrenge sig". Der skelnes mellem den store og den lille jihad: den store og vigtigste er den indsats, man skal gøre for selv at blive et godt menneske; den lille og sekundære er den indsats, man skal gøre for at få verden til at blive et bedre sted.

Muhammad

ca. 570-632, født i Mekka, blev først gift, da han var 25, med en handelsmands enke, Khadijah. I en alder af 40 begyndte han at modtage åbenbaringer under sine meditationer i bjergene rundt om Mekka. Han begyndte at prædike det, han fik åbenbaret, og samlede sig nogle tilhængere, men blev også meget upopulær blandt Mekkas førende stamme, og han måtte derfor flygte til Medina i 622. Denne begivenhed markerer den islamiske tidsregnings begyndelse. I løbet af de næste ti år fik Muhammad samlet den Arabiske Halvøes stammer under sig og omvendt dem til islam. Han havde ni koner, men fik kun en datter, Fatimah. Han vendte tilbage til Mekka og ryddede Kaba'en for afgudsbilleder, for han mente, at den var bygget af Abraham som tempel til Gud.

Islams tekster. Islam har to religiøse hovedkilder:

- **Koranen**, al-Qur'an, "den reciterede", som ifølge den selv og traditionen er selve Guds ord åbenbaret til Muhammad af ærkeenglen Gabriel (Jibril på arabisk). Den består af 114 kapitler kaldet sura'er, som ikke er arrangeret efter emne men sådan, at de længste sura'er står forrest og derefter bliver de kortere og kortere. Undtagelsen er det allerførste kapitel Surat al-Fatiha, "åbningskapitlet", som reciteres til de fem daglige bønner og som nærmest fungerer ligesom den kristne bøn, Fadervor. Fordi Koranen blev åbenbaret på arabisk og den ægte Koran ifølge muslimsk tradition

findes i den syvende himmel, skal Koranen læses og reciteres på arabisk. Man kan lave oversættelse for at få forståelse af ordene, men der er som sådan intet helligt ved en oversættelse.

- **Hadith**, "fortællinger", som er mundtlige overleveringer af Muhammads ord og gerninger. De blev samlet og nedskrevet ca. 200 år efter Muhammads død, og de to mest anerkendte samlere er Bukhari og Muslim. Hver hadith består af to elementer: først en kæde af, hvem der har overleveret fortællingen, og så selve fortællingen. Jo længere kæde, des større sandhedsværdi, mente muslimerne, for alle de lærde muslimer i kæden havde sagt god for, at denne fortælling var ægte. Blandt sunni- og shia-muslimer er der forskel på, hvilke hadith man anerkender.

En af de vigtigste hadith fortæller om Muhammads natlige tur på fabeldyret buraq til Jerusalem, hvor han ledte Guds tidligere profeter i bøn. Derefter tog ærkeenglen Gabriel ham med op for at se de syv himle og bagefter med ned i helvedet.

Sunni og shia

Der er to hovedgrene af islam, sunni og shia:

- **sunni-islam** er den største, ca. 90% af verdens muslimer er sunni'er. Begrebet sunni betyder "eksempel", underforstået Muhammads. Der er forskellige skoler i sunni-islam inden for diverse juridiske spørgsmål.

Sunni-islam strækker sig over hele den nordlige halvdel af Afrika, over hele den arabiske halvø, et godt stykke ind i Asien og videre ned til Indonesien, hvor den største muslimske befolkning på 207 mio. bor. Andre lande med store muslimske befolkninger er Pakistan (167 mio.), Indien (156mio), Bangladesh (140mio.), Tyrkiet (71mio.), Egypten (70mio.) og Nigeria (67mio.)

- **shia-islam** opstod allerede kort efter Muhammads død. Shia er kort for shi'at 'Ali, som betyder "Alis parti" og henviser til striden om, hvem der skulle være den første kalif ("efterfølger"). Shia'erne ville have Ali som Muhammads efterfølger, og derfor anerkender de ikke Abu Bakr, Omar og Uthman, som sunnierne udnævnte til at være de første tre kaliffer.

Shia'erne afviger endvidere fra sunni'erne ved at tro på rækken af imamer (7 eller 12, alt efter hvilken underretning, der er tale om), hvoraf den sidste stadig lever i skjul, og han vil først tilkendegive sig, når verden går under.

Iran er det eneste land i verden, hvor shia-islam er den største. Iraq, Yemen, Libanon og få andre lande har også væsentlige shi'itiske mindretal.

Sufisme

Sufisme er islams indadvendte mystikerkultur. Sufierne lægger vægt på at elske Gud, at huske Gud og blive ét med ham, bl.a. gennem recitation og bevægelse, der bringer deltagerne i trance. Sufier tager afstand fra verdslige ting og nydelse og er meget omhyggelige med at overholde alle islams forskrifter. Men for ikke at tiltrække sig beundring og/eller misundelse holder de dette meget skjult. En sufi sheikh er en muslim, der er kommet langt ad vejen på at være tættere på Gud, og han har ofte elever under sig, som han guider i at følge samme vej.

Det bliver diskuteret på livet løs, hvad der sker med islam i mødet med vestlig kultur. Lene Kühle, der forsker i islams udvikling i Danmark, giver her et overblik over, hvordan den danske situation ser ud og et bud på, hvad vi kan forvente i fremtiden.

Muslimer i Danmark anno 2009:

Mens vi venter på en dansk islam?

- AF LENE KÜHLE

Muslimer er blevet en del af hverdagslivet i Danmark: Mange har kollegaer, elever, kunder eller klienter, som enten tydeligvis er muslimer eller som viser sig at være det, hvis man spørger. Andre lægger - på gaden eller i bussen - mærke til tørklæde og en anden slags klædedragt, som symboliserer, at personen, der bærer det, er muslim. Andre igen støder primært på muslimer i mediernes omfattende dækning af og tydelige interesse for muslimer i Danmark. Der er etableret en lang række bedesteder - moskeer om man vil - men en egentlig tydeligt markeret moske udført i traditionel islamisk arkitektur, venter man stadig på.

Man hører undertiden et - normalt et meget håbefuldt - ønske om, at en "dansk islam" snart skal udvikle sig. Hvad er egentlig "en dansk islam"? Og er det noget, man med rette kan have positive forventninger til? Og er en dansk islam ved at udvikle sig?

Dansk islam - eller islam på dansk - kan betyde meget forskelligt. Det kan henvise til det sprog, som islam formidles på, altså om de dele af islam, som ikke nødvendigvis skal være på arabisk - det drejer sig om dele af fredagsprædiken, om det sprog der benyttes til undervisning i og information om islam, såvel som det sprog, som der generelt tales i moskeer og islamiske foreninger. I denne betydning er dansk islam nok på vej, selvom det går forholdsvis langsomt.

Islam på dansk

Den undersøgelse, som jeg fortog i 2005 og som ligger bag bogen "Moskeer i Danmark" som udkom i 2006, pegede på, at dansk i et meget begrænset omfang fx var det sprog, som prædiken, khutbaen, foregik på. Det er stadig et fåtal af moskeer, hvor fredagsprædiken er på dansk, men lidt sker der dog på det område. Hvor der i 2005 fx ikke var nogle

moskeer i Århus, hvor der jævnligt var prædiken på dansk, er der nu jævnligt fredagsprædiken på dansk i to ud af ti moskeer. Problemet er naturligvis, at der ikke alene mangler imamer i al almindelighed. De færreste moskeer har det økonomiske grundlag for at ansætte en imam, og mange har vanskeligheder med at få et visum til en imam fra udlandet. Men problemet er, at der mangler dansk-sprogede imamer i særdeleshed. Generelt mangler der muslimske teologer i Danmark.

Men hvor de pjecer og bøger om islam, som cirkulerede i det muslimske miljø for bare få år tilbage, som oftest ikke var på dansk (eller i bedste fald var en oversættelse på haltende dansk), så udgives der nu flere og flere bøger om islam på dansk. Mange danske muslimer kæmper imidlertid med at få det danske sprog til at strække til formidlingen af islam. Danske oversættelser af islamiske tekster bringer nyt liv til begreber, som sjældent anvendes i dansk dagligsprog, så som gudfrygtighed, almagt og barmhjertighed. Men ordene rækker ikke altid. En ung underviser på et dansksproget kursus om islamisk troslære, som blev afviklet i Århus i foråret 2009, konstaterede fx, at det danske sprog havde svært ved at indfange nuancer mellem forskellige former for mirakler - fx forskellene på mirakler foretaget af profeten før og efter han blev bevidst om sin profetværdighed og mirakler foretaget af Muhammed og af andre profeter. Disse forskellige typer mirakler har naturligvis hvert sit navn på arabisk, men hvad gør man på dansk? Det er således krævende, at oversætte islam til dansk: Hvordan beskrives fx Guds position? Er han selvtilstrækkelig eller snarere selvberoende, eller hviler han blot i sig selv? Oversættelsen af islam til dansk er ikke noget, der sker natten over. Det kræver tid og fora for diskussion.

Islam på den danske måde

En anden betydning af islam på dansk er islam på den danske måde. Dette er faktisk lidt mere kontroversielt.

Nogle muslimer tager meget afstand fra den opfattelse, at islam skal kunne tilpasses til bestemte kontekster. "Islam er islam" er hovedargumentet. Hvordan skal den kunne tilpasse sig? De tilpasninger, der sker, er derfor ikke bevidste tillempninger af teologien, men snarere bevidste eller ubevidste tilpasninger af praksis i forhold til de konkrete omstændigheder. Det gælder fx de slagtninger af får og geder, som foretages i pilgrimsmåned, og som de første grupper af muslimer i Danmark opkøbte får og geder blandt lokale landmænd for at kunne foretage. Det fik politiet sat en stopper for, og i dag køber muslimer i Danmark kødet hos en halal-slagter eller, for de flestes vedkommende, donerer penge, således at dyr kan blive slagtet og kødet givet til de fattige i den muslimske verden. Det gælder også begravelsesbønnen, salat janaza, som i den muslimske verden udføres på begravelsespladsen, men som i Danmark af praktiske grunde undertiden finder sted i moskeen. Men der findes også mere bevidste forsøg på at indtænke "danske" elementer i den muslimske praksis, som når en moske fx vælger at skrive en moskesang i bedste lejlighedssangtradition, eller når Dialogforum inviterer Benny Andersen til et fastebrydningsarrangement, iftar, som blev afholdt i Ramadanen 2008 i Århus.

"Oversættelsen af islam til dansk er ikke noget, der sker natten over. Det kræver tid og fora for diskussion."

Overgang til frivillig deltagelse

I forlængelse af denne diskussion ligger håbet om fremkomsten af en mere moderat eller liberal islam. Men dette er der ikke umiddelbare tegn på. Selvom der findes muslimske teologer, som producerer nye, vovede og liberale fortolkninger af den islamiske tradition, så har de haft meget lidt gennemslagskraft blandt europæiske muslimer. Tværtimod kan det hævdes, at de fortolkninger af islam, der verserer blandt europæiske muslimer, snarere er mindre end mere liberale end gældende fortolkninger af islam i den muslimske verden.

Den franske sociolog og islamkender Olivier Roy har gjort det klart, at vestlig islam ikke nødvendigvis er liberal islam, nærmest tværtimod. Det særlige ved islam i vesten er, at det er en valgt snarere end en tilskreven identitet: "Vestlig islam er ikke nødvendigvis en "liberal" islam, men det er en islam, der anser sig selv for at være et religiøst samfund, bygget på frivillig deltagelse" (Roy 2007: 60 - oversat af red.). Roy råder derfor til, at man anerkender dette ved at reservere betegnelsen muslimer til dem, som

er religiøse/praktiserende. Dette råd ligger et stykke fra den måde, man i Danmark taler om muslimer og udregner antallet af muslimer. De fleste vil sige, at der er (lidt) over 200.000 muslimer i Danmark. Men Roys bemærkning peger på den vigtige iagttagelse, at det muslimske for mange "muslimer" er en kulturel snarere end en religiøs identitet.

"Der er en voksende gruppe af de etniske muslimer, der faktisk er praktiserende muslimer."

Olivier Roy understreger altså, at den væsentligste ændring, som islam undergår ved overgangen fra majoritetspositioner i den muslimske til at være minoritetsreligion i Europa, er overgangen til en frivillig organiseringsform. Det peger på en anden måde at forstå islam på dansk, nemlig at islam indpasses under de betingelser, som andre former for religion i Danmark fungerer under. Dette er et område, hvor der i de senere år er sket en markant udvikling. De fleste moskeer i Danmark er etableret i forbindelse med forskellige kulturforeninger. Mange af dem har derfor nydt godt af de tilskud, som frivillige organisationer har kunnet få under fritidsloven/folkeoplysningsloven. Det eneste problem, der har været med det er, at netop religiøse foreninger ikke er berettiget til tilskud under folkeoplysningsloven. Dette gav problemer i 1990'erne, hvor Københavns kommune ifølge nogle muslimer foretog regulære razziaer mod kulturforeninger under mistanke for også at have religiøse aktiviteter. Tilsvarende er sket i Århus inden for de sidste par år.

En islamisk vækkelse på vej

Et tegn på, at danske muslimer er ved at tilpasse sig det system, som religion reguleres under, er, at en voksende gruppe af moskeer har ansøgt om at blive godkendt som trossamfund. Selvom det kun er nogle få af disse, der faktisk udnytter de muligheder, som positionen som godkendt trossamfund giver, så er det dog et skridt i retning mod en institutionel integration af islam.

Der er en islamisk vækkelse i Danmark i disse år. Flere muslimer "vender tilbage" til islam, og det er derfor en voksende gruppe af de etniske muslimer, der faktisk er praktiserende muslimer. Det er et godt spørgsmål, hvilke måder vækkelsen bringer "islam på dansk med sig". Men at den på længere sigt gør det, er der næppe tvivl om. Muslimer er en del af hverdagslivet i Danmark, og islam må også dermed på længere sigt blive islam på dansk, uanset hvad det måtte betyde.

- AF ARZU AHMAD

Min søn fik mig til at studere islam

Jeg blev mor til en vidunderlig dreng i 2002. Det var herefter, at min interesse for min religion voksede. Jeg tænkte, at der ville komme en dag, hvor min søn ville stille en hel masse hvorfor-spørgsmål om den religion, han var født i. Der kunne jeg godt mærke, at jeg fik kolde fødder. For hvordan skulle jeg kunne besvare hans spørgsmål om islam, når jeg ikke selv havde sat mig ind i den religion, som jeg mente, at jeg var knyttet til?

”Min mor var bange for, at jeg ikke kunne finde arbejde pga. mit tørklæde.”

Det var starten af et nyt kapitel i mit liv. Jeg besluttede mig for at sætte mig grundigt ind i alt om islam og dens værdier. Jeg læste en hel masse bøger, søgte på nettet og meldte mig til såkaldt religionsundervisning forskellige steder rundt omkring i byen. Man kan sige, at jeg var muslim, som mange danskere er kristne, altså ikke praktiserende, men bare muslim. Jeg tror, at jeg har udfordret mange imamer med MINE ”hvorfor-spørgsmål”, for jeg havde rigtig mange. Jeg er en kritisk person, jeg tager ikke alt for en selvfølge, der skal være en forklaring på alt, også når det gælder religion.

Får mig til at føle mig tæt på Gud

30. juni 2006 tog jeg skridtet og tog tørklæde på. Det blev ikke en overraskelse for min nære omgangskreds, da de havde fulgt min proces fra starten af og set hvor meget tid, jeg brugte på at finde svar på de forskellige ting, som jeg kunne undre mig over i islam. Har jeg fundet alle svarene? Nej, ikke endnu, for islam er en rigtig dyb religion, og det er en livslang proces at lære islam at kende, og man udvikler sig og finder ny viden hele tiden.

Tørklæde for mig er først og fremmest et påbud

Arzu er muslim med tyrkiske rødder. Hun har tyverne besluttet sig for at gå med tørklæde. Det har en stor religiøs betydning for hende, men hun har ikke oplevet, at tørklædet er en hindring. Og hun håber, at danskerne vil blive ved med at

Tørklædet har va

fra Allah, og derfor skal jeg adlyde og tage det på! Personligt betyder det meget for mig. Nogen går i kirke og beder til Gud og føler at de kommer tæt på deres GUD. Nogen går i en moské og føler, at de på den måde kommer tæt på Allah. For mig har det betydet, at JEG har følt at være kommet tæt på Allah. Men det er MIN personlige oplevelse. For en person uden tørklæde kan sagtens føle sig meget tættere tilknyttet til Allah end mig.

Omgivelsernes reaktioner

I min omgangskreds har jeg både mødt positiv og negativ reaktion. Min mor fx var meget imod, at jeg tog tørklæde på. Da jeg tog tørklæde på, var jeg endnu ikke færdig uddannet som socialrådgiver,

havde tænkt meget over det, inden hun midt i
e, bl.a. imod hendes mors ønske. Tørklædet
n gør også, at Arzu bedre kan være sig selv.
ng for hende, hverken i arbejdsliv eller socialt.
I at stille spørgsmål til det, de ikke helt forstår.

Været en befrielse

og hun var bekymret for, at jeg ikke kunne finde et arbejde pga. mit tørklæde. Indtil sidste dag prøvede hun at overtale mig til ikke at gøre det. Mine nære veninder, både tyrkisk og danske, var ikke overraskede, for jeg havde snakket så meget om, at jeg ville gøre det og de havde været vidne til, hvordan jeg havde udviklet mig, og at beslutningen om tørklæde ikke kom fra den ene dag til den anden. Idag er jeg ansat som socialrådgiver i Århus kommune, og jeg har endnu ikke mødt nogen negative reaktioner, hverken fra mine klienter eller fra mine kollegaer.

Manden, der undertrykker mig...

Hvorfor tørklædet giver anledning til så mange

diskussioner i Danmark? Hmm,,, jeg tror at det er uvidenhed om, hvorfor kvinder går med tørklæde. Fordi mange tror, at kvinden er blevet tvunget til det, og det er undertrykkende. Tvært imod synes jeg, at det er befriende at have tørklæde på, for jeg føler, at både kvinder og mænd ser mig som den person, jeg er. Det er min personlighed og det der kommer ud af min mund, der får mere opmærksomhed end mit udseende. Der er også mange, der ser tørklædet som en begrænsning i forhold til integrationen i Danmark og derfor kan give anledning til diskussioner. Mit tørklæde har på ingen måde været en hindring for mig, hverken i det faglige arbejde eller i det sociale sammenhæng. Jeg tager på café med mine veninder, var i London med min danske veninde sidste år i oktober, er med til personalehygge på arbejdspladsen, jamen, jeg kan blive ved med at komme med eksempler. En dag var min mand forbi mit arbejde for at aflevere min nøgle, som jeg havde glemt derhjemme. Han skulle selvfølgelig hilse på mine kolleger. Jeg præsenterede ham som "manden, der undertrykker mig". Så sagde min kollega: Hvis det var på den måde (hentyder til hvor fri og selvstændig jeg er) han undertrykkede mig, så ville hun dæ.. godt giftes med ham!

"Jeg tror, at jeg har udfordret mange imamer med MINE hvorfor spørgsmål, for jeg havde rigtig mange."

Vær ikke bange. Spørg!

Man er kun bange for det, man ikke har en viden om eller ikke har stiftet bekendtskab med. Så min opfordring til danskerne er, at man hellere spørger en gang for meget end en gang for lidt om de ting, man nu kan undre sig over. Vi er mange muslimer, der er meget åbne omkring vores religion. Har man én gang haft en dårlig oplevelse med nogen, man har spurgt noget om, så lad vær med at generalisere, spørg en anden en. Lad være med at tro på alt, hvad der bliver sagt og skrevet i medierne, for det er altid de dårlige eksempler, der kommer frem, for det er jo det, der sælger.

Muslimsk majoritet sætter kirkens berettigelse under lup

Kirken i Gellerup er i mødet med den muslimske majoritet blevet tvunget til at tænke over, hvem de er, og hvad det vil sige at være kirke. Det har medført en stærk og dialogøgende profilering, der konstant bevæger sig mellem det at udfordre hinanden og være sammen i givende fællesskaber.

- AF ANNETTE BROUNBJERG BENNEDSGARD
sognepræst i Gellerup Kirke

Det kristne minoritetssamfund

I Odder, hvor jeg tidligere var præst, strømmede mennesker til kirken som det mest naturlige i verden. I Gellerup er 25 % medlemmer af folkekirken, mens størstedelen af beboerne har muslimsk baggrund. Skoler, institutioner og offentlige instanser udfaser de traditionelle bånd til kirken i en (misforstået) bestræbelse på at fremme fredelig sameksistens i området.

Den stærke missionskirke

Når kirken ikke længere kan være, som den plejer, er det krisetid. Det har gjort os bevidste om, at det at være kirke er at være kaldet af Jesus Kristus selv og at blive sendt ud i verden af ham. Vi er sendt ud for at deltage i Guds mission. En mission, der er gennemsyret af Guds kærlighed til verden, gennemsyret af respekt og interesse for andre mennesker, der gør alt andet end dialogisk mission til misforstået mission.

Alle ved, der bor muslimer i Gellerup. Derimod er mange muslimer i tvivl om, der er kristne i byen. Da det jo ikke er til at se, om vi er kristne, konkluderer mange muslimer derfor, at manglen på ydre tegn, der skulle indikere en kristentro, betyder, at der netop ikke findes andet end kulturkristne. Det har givet anledning til forandring på såvel et teologisk, som et praktisk plan, for os i Gellerup.

Teologisk har det betydet en accentforskydning fra at fokusere på friheden fra loven til en understregning af Jesu radikaliserende af loven. Situationen giver endvidere anledning til selvransagelse. For hvordan giver det sig udslag i mit liv, at jeg tror på Jesus Kristus, der har skrevet sin lov i vore hjerter?

På det mere praktiske plan har vi gjort op med idealet om, at kirken, præsten og den kristne skal være så almindelig som mulig. I stedet er det et mål for os at være tydelige, synlige og villige til at fortælle om det, vi tror på. Mødet med muslimers frimodighed til at fortælle om deres tro har fået os langt ud over vores sædvanlige grænser. Vi inviterer nu frejdigt vore muslimske venner til julegudstjeneste og deler bøger ud om kristentro. I mange år ville jeg have anset det for at være umuligt at få muslimer til at komme og samtidig anset det for at være et illegitimt overgreb. Men med opbygningen af tillidsfulde relationer gennem mange år mellem menigheden og muslimer i byen, er det gået op for os, at vores danske blufærdighed og holden det religiøse inden for privatsfæren oftest tolkes som et udtryk for manglende tro.

Inde i Bazar Vest møder man en verden helt anderledes, end man er vant til i Danmark. Mange danskere tager til Bazar Vest for at få en lille smag af Mellemøsten.

Genopdagelsen af kirkens væsen

Måske lyder det som om, at det er én stor jammerdal at være menighed i Gellerup. Men det stikmodsatte er tilfældet. For når kirkens selvfølighed er væk, tvinges vi til at genopdage, hvad der er kirkens væsen. Og kirkens væsen er at være et fællesskab af mennesker, der er ramt af Jesu Kristi nåde! Derfor bliver bøn, bibelen som næringssted, kirken som fællesskab, gudstjenesten som udsendingssted, til udgangspunktet for et menighedsliv, hvor det at modtage og det at være forpligtet på verden uden for kirkens mure hører sammen som et åndedræt.

Gellerupkirken nægter at være et parallelsamfund

I Gellerup erfarer vi, at hvis ikke vi gør en særlig indsats, så kommer kirken til at leve som et parallelsamfund ved siden af alle de andre parallelsamfund, der findes i et "ghettolignende" område. På det sociale område er vi engageret i et værested, "Livsværkstederne", og vi tager løbende del i samarbejdet "Samvirket Gellerup-Toveshøj", hvor vi bl.a. har været med til at gå aftenvagt for at dæmpe kriminaliteten i området. Ligeledes har vi inviteret til debatmøder sammen med muslimske foreninger, der berører emner om skolepolitik og religion, og senest har vi inviteret en præst og imam på besøg fra Jerusalem. De seneste år har vi én gang om måneden international gudstjeneste, og vi er meget opmærksomme på mindre fællesskaber og på mennesker, der er nye i det kristne landskab. Samtidig har vi været med til at skubbe på, så vi i Folkekirken får arbejdet grundigt med konverteringsforløb, så vi har noget kvalificeret at byde søgende kulturmuslimer på, når de banker på i kirken.

Gellerup kirke side om side med City Vest. På den anden side af kirken ligger Gellerupparken og Bazar Vest.

Gennem årene har vi som menighed været på besøg i moskeer og opbygget venskabsrelationer med muslimske foreninger gennem dialoggrupper, fælles tiltag som udstillinger om kristentro og islam, og senest gennem jule- og ramadanmiddage. På det samfundsmæssige plan har vi i tilspidsede nationale og internationale situationer mærket, hvordan vi på tværs af tro har kunnet være en ressource for hinanden, for lokalområdet og for den generelle situation i Danmark ved at kunne samarbejde med moderate muslimer om særlige krisearrangementer med religiøst indhold. På den måde sender vi tydelige signaler både indadtil og udadtil, der bidrager til at modvirke ekstremisme og eskalering af konflikter.

Ikke et enten-eller, men et både-og!

I den offentlige og kirkelige debat er der tendens til, at vi deler hinanden op, så man enten er for eller imod muslimer. Enten er man halal-hippie, eller så er man er kritisk og konfronterende. I Gellerup skifter vi kasket flere gange om dagen. Virkeligheden er jo vidunderlig mangfoldig. Den ene dag udfordrer og konfronterer vi hinanden, den næste deler vi håb og arbejdshandsker. Og konstant er fortegnet, at Gud ikke findes i forstenet form i fortiden, men bliver ved med at komme os i møde fra fremtiden, og fra mødet med det anderledes.

Gellerupparken er det sted i Danmark, hvor der er den højeste koncentration af danskere med anden etnisk baggrund. Gellerup Kirke ligger midt i dette område.

Islam - en trussel eller berigelse?

Vi har bedt en række mennesker, primært med kirkelig baggrund, om at forholde sig til spørgsmålet, om islam som en trussel eller berigelse. Mange danskere er i dag bange for islam og det er et forhold, som vi er nødt til at forholde os til. Senest har der været store diskussioner om, hvorvidt det skal være tilladt at gå med burka, have bederum på gymnasier og for udlændinge at støtte et moskébyggeri i København. Alle tre sager vidner om den frygt, der er, for at islam er en trussel mod det danske samfund.

En spændende udfordring

I min barndom og ungdom var der ingen muslimer i Danmark, og islam var i bogstaveligste forstand en fremmed religion. I dag er 4 % af befolkningen muslimer, og islam optræder dagligt i medierne. Er denne forandring en trussel eller en berigelse?

Muslimer er vore medmennesker og kan derfor aldrig - kristeligt set - betragtes som en trussel. De er skabt i Guds billede og derfor værdifulde. Voldsmænd og terrorister er naturligvis en trussel, men det er de ikke, fordi de er muslimer (eller kristne). Det er ikke deres muslimsk-hed (eller kristen-hed), der er kernen i truslen, men deres forbryderiske handlinger.

Der er spændende ligheder mellem islam og kristendom, men også afgørende forskelle. Islam er - med sin modsigelse af kristendommen på helt centrale områder (fx angående forståelsen af Gud, frelse og åbenbaring) - ikke en trussel mod kirke og kristendom, men derimod en udfordring. Vi er som kristne vant til at blive modsagt af mennesker, som taler ud fra en eller anden ateistisk filosofisk position. Det spændende i mødet med bl.a. islam er, at vi her modsiges af mennesker, som også tror på Gud, men på en anden måde end os. Det udfordrer os til at besinde os på vor kristne tro og aflægge et klart og tydeligt vidnesbyrd om evangeliet.

Globaliseringen har gjort Danmark til et mere mangfoldigt samfund, også på det religiøse område, og islam er kommet for at blive - som en dansk religion. At se muslimerne som en trussel gør os bange og måske aggressive, mens det derimod vil kalde det bedste frem i os at betragte religionsmødet som en vanskelig men også spændende udfordring.

- MOGENS S. MOGENSEN
PhD, ekstern lektor og konsulent

”Det vil kalde det bedste frem i os at betragte religionsmødet som en vanskelig men også spændende udfordring.”

Mød muslimerne, ikke islam!

- INGE WITH
sognepræst i Hellevad og Egvad

At komme ud for at blive spurgt af sin grønhandler eller slagter, om man er kristen, har været en stor berigelse for mig personligt. Aldrig før har jeg sådan skullet stille mig op og svare for min tro. Aldrig før, men heldigvis mange gange senere som præst, har jeg skullet tænke over, hvorfor vi kalder Gud for far, og hvad det betyder for det kristne gudsbillede og for vores gudsforhold. Det er en kolossal berigelse at møde et menneske, som er seriøst troende muslim, og som gerne vil høre, hvorfor man selv er kristen.

Hvis man er lidt lunken kristen, hvilket mange mennesker er i Danmark, kan det være meget provokerende at få sådanne spørgsmål stukket ud. Ikke at jeg tror at mange mennesker får det, men man kan måske være bange for det, hvis man nærmer sig en samtale med en muslim. Man bliver afsløret i at have glemt sin børnelærdom og ærgrer sig over, at man aldrig får taget sig sammen til at gå hen i den kirke om søndagen. Og man kan føle sig ussel, fordi man ligger under for, hvad "de andre" ville sige til, at man gik derhen.

Denne frygt for det fremmede, denne usikkerhed overfor den andens tro, denne følelse af utilstrækkelighed blandet med almindelig magtesløshed over for fremtiden kan desværre være en bombe under demokrati og næstekærlighed hos almindelige mennesker. Fremmedhad og intolerance blander sig med uvidenhed og magtesløshed. En skidt og meget uheldig blanding.

Det er for mig at se en trussel, når jeg møder en stærk skrifttro muslim, som efter en lang samtale om etisk vanskelige problemer i en diskussion kun kan konkludere, at "det står der i Koranen". Det er stærkt provokerende for mig, som har stået under de mest totalitære, autoritære og fundamentalistiske bannere på venstrefløj i min ungdom i 1970'erne, at møde en sådan fundamentalisme, også i det religiøse rum. Der kan også ligge en trussel i, at frustrationer over politiske systemer bliver kanaliseret ind i religiøst begrundede voldelige handlinger, og når begrundelserne i en politisk kamp bliver fundet i et religiøst rum.

En religion kan vel ikke i sig selv være en trussel eller en berigelse. Mennesker kan bruge en religion til truende adfærd i desperation over ikke at have magt på det religiøse eller politiske område. Man kan bruge sit liv til at gøre, hvad religionen foreskriver

”Det er en kolossal berigelse at møde et menneske, som er seriøst troende muslim.”

og dermed føle sig tryk. Man kan bruge sin religion eller sin tro til at udvikle sig trygt og frit, så man kan deltage i demokratiske processer.

Der er mange fællestræk ved kristendommen og islam også i den virkningshistorie, de to store religioner har og har haft. Det er meget svært at udrede, hvilken indflydelse religionen eller de religiøse strømninger har i sig selv i forhold til andre strømninger i historien. Islams grundlægger bliver afbilledet på en kamel, et kampdyr. Kristendommens hovedperson, Jesus, bliver afbilledet på et ydmygt æsel. To vidt forskellige udgangspunkter med forskelligt menneskesyn og gudsbilleder. Igennem den kristne kirkes historie er der, i takt med et højere uddannelsesnivea og ytrings- og trykke- og religionsfrihed, lige så stille, og med ordkampe, blevet åbnet for fortolkning af de bibelske tekster. Man kunne ønske sig, at det samme ville ske i den lærde islamiske verden, at der kunne blive åbnet for en fri forskning og fortolkning af de islamiske hellige skrifter.

Kan sharia reformeres?

- VIGGO MORTENSEN
prof. theol.

Kære muslimske venner!

Redaktøren har bedt mig skrive og svare på spørgsmålet, om islam er en trussel eller berigelse. Det fremgår ikke, om han mener det for Danmarks vedkommende, eller han tænker globalt. Men det er måske heller ikke så vigtigt, eftersom islam er en verdensreligion, der er bundet sammen i det store islamiske folkefællesskab, Ummaen. Det fremgår heller ikke, for hvem islam skulle være henholdsvis en berigelse eller en trussel. Jeg ser spørgsmålet i relation til kristendommen.

Jeg har de sidste mange år som kristen teolog beskæftiget mig med islams vækst i såvel Danmark som på verdensplan. Min forskning i religiøs pluralisme og undervisning i religionsmøde for teologiske studerende har formet min opfattelse, men den er også blevet beriget ved møder med muslimer i forskellige sammenhænge. Jeg har således i en årrække repræsenteret Danmark i den interreligiøse dialog, som finder sted mellem

en række europæiske og asiatiske lande i organisationen Asia Europe Meetings (ASEM) og Asia Europe Foundation (ASEF).

Når jeg tidligere er blevet mødt med spørgsmålet: Islam. Trussel eller berigelse? så har jeg svaret: Islam er i hvert fald en udfordring. Nu er jeg kommet frem til, at jeg først kan give et endegyldigt svar på redaktørens spørgsmål, hvis jeg får et bestemt problem opklaret; og det er et problem, som kun I som muslimske ledere kan opklare for mig: Kan sharia-loven reformeres således, at dødsstraffen og andre straffe for apostasi (frafald fra troen) kan afskaffes?

Det er et velkendt faktum, at frafald fra islam ifølge sharia skal straffes med døden. Det fremgår både af koranen (f.eks. 4.89) og hadith (f.eks. Buhkari

”Forholdet mellem islam og kristendom er i øjeblikket mange steder præget af konflikt, fordi mennesker der skifter religion bliver straffet, forfulgt eller stigmatiseret.”

bind 9, bog 84, nr. 56 og 57). Det er lige så kendt, at straffen opretholdes som borgerlig straf i en række muslimske lande, og det er næsten hver dag, at der indløber presseberetninger om, hvorledes mennesker, der har forladt islam eller er skiftet til en anden religion, bliver straffet. Og bliver de ikke korporligt straffet, bliver de udstødt og anset som pariaer i deres sociale netværk. Jeg har ikke pladsen her til at anføre eksempler, dem kan man f.eks. finde hos organisationen Barnabasfund (<http://barnabasfund.org>), der har sat sig i spidsen for en appel til muslimske ledere om at reformere sharia-loven, så straffen for frafald afskaffes.

Jeg skal ikke her opholde mig ved, at bestemmelsen om straf for frafald er i uoverensstemmelse med religionsfriheden, som den defineres i FNs menneskerettighedserklæring artikel 18, hvor det hedder om religionsfriheden, at den indeholder retten til at skifte religion og tro uden tab af nogen form for borgerlige rettigheder, og andre internationale aftaler om civile og politiske rettigheder. Ved ikke at anerkende disse deklARATIONER sætter en række muslimske lande sig uden for det fællesskab af stater, der respekterer, at mennesker har grundlæggende rettigheder.

Jeg er langt mere optaget af den betydning, sharias bestemmelser har for det konkrete samliv mellem de forskellige religioner og her selvfølgelig først og fremmest for forholdet mellem islam og kristendom. Dette forhold er i øjeblikket mange steder præget af konflikt, fordi mennesker der skifter religion bliver straffet, forfulgt eller stigmatiseret. Derfor mit spørgsmål: Kan sharia ændres, så disse bestemmelser afskaffes? Det muslimske Råd i Norge har underskrevet en erklæring om, at det er frit for alle mennesker at vælge sin religion; det er et vigtigt skridt på vejen. Man skal dog være opmærksom på, at religionsfriheden ikke alene betyder frihed til at dyrke og vælge religion, men først og fremmest retten til at skifte religion. Jeg kan nævne, at da menneskerettighedserklæringen skulle vedtages i FN i 1948, argumenterede Pakistans ambassadør for religionsfriheden med udtrykkelig henvisning til, at islam er en missionerende religion.

Derfor mit spørgsmål, der udspringer af respekt for islam som den stærkest voksende verdensreligion og af et oprigtigt ønske om, at religionerne kan leve fredeligt side om side: Kan sharia reformuleres, så man opgiver enhver tale om straf, hvis man forlader islam og skifter til en anden religion? Kan man svare ja til det spørgsmål, så ser jeg en mulighed for, at mødet med islam kan blive en berigelse for kristendommen. Hvis ikke, så er den en trussel, fordi så forhindrer islam kristendommen i at udføre, hvad den er sat i verden for: At forkynde Kristus som frelse for alle mennesker.

”I min verden har islam et individuelt, menneskeligt ansigt, og en diskussion af islam som en trussel og/eller en berigelse bliver derfor irrelevant.”

Sociale problemer spiller største rolle

- CHRISTINA HØJBERG SVENDSEN
pædagog, bachelor i antropologi
samt kandidat i mellemøststudier

Det er muligt at forholde sig til religion, herunder selvsagt også islam på flere niveauer. Islam kan bl.a. ud fra et samfundsmæssigt perspektiv betragtes som en samlet størrelse eller en størrelse, hvor de røster, der lyder højest, agerer talsmænd for det såkaldte tavse flertal. Fra denne vinkel forbliver de enkelte troende individer skjult, og det er svært at se forskellige fortolkninger af islam. For at synliggøre individuelle forskelle blandt muslimer i Danmark, må vi bevæge os fra at anskue islam fra et samfundsmæssigt perspektiv til et mellemmenneskeligt perspektiv.

I kraft af mit arbejde som pædagog i det århusianske boligområde Gellerup foregår mit møde med islam på det mellemmenneskelige niveau. Min opfattelse af islam beror på mit møde med enkelte individer, der ved nærmere bekendtskab fremstår lige så forskellige som kristne danskere. I min verden har islam et individuelt, menneskeligt ansigt og en diskussion af islam som en trussel, og/eller en berigelse bliver irrelevant. Selvfølgelig erfarer jeg igennem mit arbejde, hvordan islam udleveres i et lille hjørne af Danmark. Endnu vigtigere møder jeg forældre, der ikke kan læse eller skrive, har svært ved at tale dansk, nogle der kæmper for at forlade bydelen for at give deres børn de bedste muligheder, mødre der er alene med tre eller fire børn. Der er først og fremmest tale om nogle sociale problemstillinger, der ikke umiddelbart kan relateres til eller begrundes i islam. Det er problemstillinger, der i mit daglige arbejde trænger islam i baggrunden, da de sociale problemer i langt højere grad har en betydning for børnenes fremtid, end deres religion har det.

Islam skal tilpasse sig sekulære værdier

- KARSTEN THOMSEN
sogne- og sygehuspræst

Er der grund til bekymring? Først et par præmisser, der er rare at forholde sig til! Der er grund til bekymring, men måske mest pga. af antallet af indvandrere/flygtninge i et land præget af en enhedskultur! En del af dem er rigtignok muslimer, men knap 30 % af dem er faktisk kristne fra ortodokse kirker i Mellemøsten.

Lad os skelne mellem islamisk tro og kultur! Jeg mener, at det ikke er den islamiske tro som sådan, der er et problem. Problemet er en muslimsk kultur, sådan som den har taget form som blanding af oprindelseslandets ofte konservative kultur og en radikaliseret islam som følge af opholdet i europæiske sekulære stater.

Lad mig uddybe med et par betragtninger af den amerikanske forsker C. Kurzman, hvis pointe groft sagt er, at man traditionelt set har talt i bred betydning om to slags islam: Sædvanens islam eller regional islam med særlige lokale kendetegn: Det kan f.eks. være vestafrikansk islam, hvor brugen af trommer er fremherskende, eller kurdiske muslimers tro på ånder. Deroverfor står wahabismen, også kaldet islamisme/fundamentalisme. Wahabismen står i direkte opposition til sædvanens islam, der kritiseres for at være for lidt optaget af den rette lære og præget af folkelig religiøsitet samt uislamisk overtro. Men Kurzman opererer med et tredje begreb, nemlig: Liberal Islam. Den muslimske verden oplever i disse år en sjælden set energi i arbejdet med spørgsmål affødt af den liberal-politiske diskurs, dvs. at islamiske intellektuelle og lærde reflekterer over liberale problemstillinger som demokrati, adskillelsen af trossamfund fra statens sfære, kvinders og minoriteters rettigheder, forsamlings- og ytringsfrihed, m.m.

Skal der være anledning til bekymring pga. islams tilstedeværelse i Danmark, så kan det have at gøre med, at denne liberale islam historisk set, men sandelig også aktuelt, har svære livsvilkår i muslimske lande og kulturer. Her er det netop den islamforståelse, der er drevet af de to ovennævnte, sædvanens eller wahabismens islam, der står stærkt. Den tillader ikke den liberale islam at vinde gehør i befolkningerne. Dette understøttes af en anden og mindre bevægelig tendens, nemlig det den franske forsker Olivier Roy kalder for en neosekterisk tendens. Den neosekteriske islam er et udtryk for, at troen er et personligt tilvalg, men

negativt defineret som en afgrænsning i forhold til det omkringliggende u-islamiske samfund. Og det er naturligvis et problem! Det virkelige problem er de neosekteriske og ortodokse muslimske grupperingers manglende accept af den sekulære dimension i de vesteuropæiske samfund. Roy gør opmærksom på, at det er en misforståelse at gå ud fra, at de europæiske samfund kan gøre krav på, endsiige forvente en "fremskridtsvenlig" og liberal udlægning af islam.

"Den liberale islam har historisk set, men sandelig også aktuelt, svære livsvilkår i muslimske lande og kulturer."

Det synes ikke desto mindre at være en underliggende antagelse i meget af den offentlige debat, og af samme grund forudsætter man, at islam i sit væsen er uforeneligt med demokrati og liberale idealer. Det er naturligvis rent sludder. Det er nemlig ikke teologien, altså islam som sådan, der må tilpasses, men snarere det enkelte individs opfattelse af sin tro. For så vidt som jeg er bekymret for islams tilstedeværelse i Danmark, så går min bekymring på, hvorvidt man kan gøre sig håb om, at man i den islamiske verden kan lave den samme vending, som man har gjort det i vestlig kultur mod de liberale og demokratiske værdier, som vore sekulære stater bekender sig til.

Mødet med islam kan styrke troen

- AF GÜNTER WEITLING
dr. theol.

Den aktuelle diskussion, om hvorvidt muslimers hhv. islamisters krav om brug af visse ydre kendetegn, hensyntagen til sharia m.v. bør opfattes som trussel eller berigelse, er ud fra kultur-, religions- og identitetshistoriske kriterier berettiget. Den rammer dog kun sjældent kernen i et kristeligt perspektiv. Det enten-eller, der ligger i spørgsmålet, kan medvirke til, at mødet mellem kristendom og islam reduceres til religions- og kulturhistorie. Den åndelige dimension kommer til kort. Er islam trussel eller berigelse for den kristne tros centrale anliggende? Som åndeligt anliggende kræver udfordringen fra islam et åndeligt svar!

”Under indtryk af faren (fra islam) aflagde Luther sit vidnesbyrd om, at vi møder Gud i Kristus.”

Kirke- og kulturhistorien kender til, at muslimske herskere, kulturfremstød m.v. på godt og ondt har søgt at vinde indflydelse på forholdene i Europa. En af de farligste konfrontationer fandt sted på Luthers tid. Truslen blev dog reformatoren til åndelig berigelse! Da han skrev salmen ”Vor Gud han er så fast en borg”, arbejdede han samtidig på et skrift om, hvordan ”tyrkerfaren” kunne afvendes. Muslimerne stod netop foran Wiens porte og truede det kristne Europa. Under indtryk af faren aflagde Luther sit vidnesbyrd om, at vi møder Gud i Kristus, og at al hjælp har sit udgangspunkt i denne tro.

I dag som dengang kan mødet med islam styrke en kristendom i krise i troen og fremme forståelsen og forkyndelsen af Kristus som det centrale budskab. Denne måde at se det på vil styrke friheden fra angst for trusler og give kraft til at møde mennesker af anden tro til berigelse såvel for os som for dem.

Vil du med til Indien i 2010?

Vi er 5 med tilknytning til IKON, der rejser 2-3 uger til Indien til marts. De første to uger rejser vi sammen, derefter tager nogle hjem, og andre rejser videre.

Planen de første par uger er, at vi, efter et enkelt døgn i Delhi, tager til Rishikesh for at opleve den store hinduistiske festival Kumba Mela, der foregår hvert 12. år. Det bliver også udgangspunkt for en enkelt dag med river rafting. Herfra tager vi op til eksil-tibetanerne i Dharamsala. Er vi heldige møder vi Dalai Lama. Vi satser på at deltage i et par åbne foredrag. Senere tager vi til Panthankot, Amritsar og afslutningsvis omkring Taj Mahal.

Pris:

Pt. kan man få flybilletter til knap 3000 kr. Derudover skal man regne med ca. 6000 til transport, kost og logi.

Transport:

Man bestiller selv flybillet - dog vil det være smart med samme afgang. I Indien bruger vi offentlige transportmidler, som vi i vid udstrækning vil bestille hjemmefra.

Tilmelding:

Senest 20/11 til Mette Sig, mp@fus.dk

Bekæmp frygten og ikke islam

Danmark set udefra: Danskernes forhold til islam bærer mere og mere præg af frygt, og hvis denne tendens fortsætter, risikerer vi at miste danske værdier som åbenhed og tolerance. Erfaringen med den egyptiske religiøsitet kan give indsigt i, hvordan tingene udspiller sig i Danmark nu. Mens kristne og muslimer har levet sammen i Egypten stort set lige så lang tid, som islam har eksisteret, så er det først noget, som vi er ved at lære nu i Danmark.

- AF HENRIK LINDBERG
cand. theol.

Trafikregler og kulturforskelle

Forskellene mellem Egypten og Danmark er mange og åbenlyse. Nogle forskelle er mere håndgribelige end andre, som f.eks. bare det at gå rundt i gaderne. Jeg var bange, da jeg først bevægede mig rundt i Kairos gader. Trafikken var for en jøde som mig vanvittig. Med tiden lærte jeg, at trafik ikke bare er trafik, og at det kræver føling med de indforståede regler at begå sig. Hvis man går ud foran en bil i Danmark, bliver man kørt ned, fordi folk ikke er vant til det. I Kairo indretter bilerne sig efter fodgængerne, da man bare træder ud foran dem, når man skal over gaden. Jeg har boet i Kairo siden 2004, hvor jeg har arbejdet praktisk og teoretisk med dialog, og går

nu rundt i den Kairos trafik med, hvad der tidligere forekom mig at være dødsforagt. Problemet opstår nu, når jeg er i Danmark og uden at tænke over det går ud foran biler. Tingene fungerer forskelligt forskellige steder i verden og kan forekomme uforståelige, men med tiden får man føling med det fremmede. Det er først der – når man kan begå sig – at man rigtig forstår det.

Religiøsiteten i Egypten er fysisk

Langt mindre håndgribeligt er det, når det kommer til forskelle i religion og kultur – mellem islam og kristendom i Egypten og Danmark. Men der er også en række åbenlyse forskelle i religiøsiteten. Hvis man taler generelt, kan man sige, at religiøsiteten i Egypten nærmest er 'fysisk'. Blandt mange kristne overføres kraft fra præsterne, relikvier, ikoner og

Du kan give IKON en gave

...og støtte foreningens arbejde med at fremme religionsdialogen.
Der er brug for det!

Gironr. 6616151
eller reg. 9570, konto 6616151
(skriv gave og navn).

På forhånd tak!

helligsteder, som giver fornyet styrke til hverdagen. Blandt mange muslimer findes en række helligsteder, som har nogenlunde den samme funktion, ligesom koraner ofte findes i taxavinduet – selvom det er tvivlsomt, om chaufføren er i stand til at læse den. Guds navn og skriftsteder står på biler og huse for at beskytte dem.

Det påvirker også forholdet mellem kristne og muslimer, hvor man kan tale om en form for 'åndelig' strid blandt visse grupper af muslimer og kristne. Nogle vil ikke sidde i samme lokale og besøger ikke hinandens helligsteder pga. noget, der minder om en frygt for at blive smittet. Efter et dialogmøde var en chauffør overrasket over – ikke hvad der blev sagt – men at kristne og muslimer ville sætte sig ned og spise sammen. Når man ser en kirke, ser man oftest 2-4 moskeer omkring den, selvom der ikke nødvendigvis er folk nok til at fylde dem op. Det virker som om moskeerne og de fem daglige kald til bøn skal dæmme op for den kristne indflydelse.

”Vi skal ikke kæmpe mod en religion eller en kultur – det, vi er oppe mod, er frygten.”

I Danmark er religiøsiteten mere 'åndelig', hvilket også betyder, at religionen er mindre tydelig i hverdagen. Folk lever en tryk tilværelse, og frygten for uheld og sygdom er dæmpet af strikse trafikregler og en tillid til velfærdssystemet. Det fysiske udtryk for religiøsitet har heller ikke været nødvendig som identitetsmarkør, da der indtil for ganske nyligt kun var kristne i Danmark.

Gud er større end islam og kristendom

Forskellen i religiøsiteten mellem lande som Danmark og Egypten er blevet synlig ved en række dialogmøder. I starten af møderne grupperede muslimer sig med muslimer og kristne med kristne. Men

Fakta om Henrik Lindberg

Cand. Theol. Henrik Lindberg Hansen er gennem Danmission udsendt til dialogarbejde i Egypten, hvor han har boet siden 2004. Hans arbejde består delvist i studier i arabisk, historie, islam, samfund og religionsteologi, delvist i praktisk at være involveret i dialogarbejde med henblik på at opbygge et positivt forhold mellem kristne og muslimer.

Henrik er netop nu bogaktuel med bogen *Om Dialog – Den Dialogiske Ånd og Forståelsen af det Anderledes*, der udgives gennem Unitas Forlag. Læs mere på www.faithtofaith.dk. Læs også anmeldelsen i dette nummer af IKON.

efter at folk havde givet udtryk for deres religiøsitet begyndte egyptere at gruppere sig med egyptere og udlændinge med udlændinge på tværs af religioner. Jeg har oplevet det samme i min egen hverdag, hvor mine venner består af folk, som jeg passer sammen med – uanset religion og nationalitet.

”Jeg har oplevet muslimer, som virker mere kristne på mig end mange kristne.”

Netop dette har haft afgørende betydning for mig i mit syn på islam. Jeg har oplevet muslimer, som virker mere kristne på mig end mange kristne – og de selvsamme muslimer lader til at se mig som mere muslim end mange muslimer. Vi bruger forskellige dogmer, ord, riter og traditioner, men er alligevel i øjenhøjde, når det kommer til at leve livet – også når livet leves med baggrund i troen. Effekten af deres muslimske tro stemmer mere overens med min kristne, end effekten af min kristne tro med andre kristne. Det er denne erfaring af den andens tro sammenlignet med erfaringen af nogle af mine trosfællers tro, der har gjort, at jeg ikke kan sige andet, end at Gud er stor – større end både islam og kristendommen. Hvad vi måtte have af forskelligheder i talen om Gud, overkommes af erfaringen af Gud i det andet menneske – også selvom dette er af en anden religion.

Det går godt i Danmark

Erfaringen med den egyptiske religiøsitet kan give indsigt i, hvordan tingene udspiller sig i Danmark nu. Mens kristne og muslimer har levet sammen i Egypten stort set lige så lang tid, som islam har eksisteret, så er det først noget, som vi er ved at lære nu i Danmark. Der er mange spændinger i Egypten, hvor den fysiske religiøsitet er med til at sætte skel i befolkningen mellem kristne og muslimer. Noget lignende er ved at ske i Danmark, hvor dele af den danske befolkning vælger at udskille den muslimske del af befolkningen på baggrund af ydre, fysiske udtryk for religion, som f.eks. burkaer og tørklæder.

Mit syn på Danmark har ændret sig radikalt efter at have boet 5 år i Kairo. Tidligere så jeg kun problemerne i vort lille samfund, men nu ser jeg tydeligt velfærden og fraværet af problemer. Uanset, hvad vi har af sociale problemer, så er hovedproblemet for flertallet af befolkningen, om man kan få råd til et 50 tommer fjernsyn. Og uanset de problemer, der er for flygtninge og indvandrere i Danmark, så er det problemer, der endnu primært ligger i diskursen (hvad der kan og ikke kan tænkes og siges). Jeg er nu ligeså begejstret for det danske samfund,

som min ven, der flygtede til Danmark fra Irak for 19 år siden. Ja, vi har problemer i Danmark, men vi er velsignede med problemer, der endnu virker overskuelige at rette op på.

Frygten for islam opstår

Ekstrabladskampagnen i 1997 ville ’slagte de hellige køer’ i den danske flygtninge- / indvandrerdebat. Alt skulle frem i lyset og problematiseres, så sandheden kunne komme for dagen. Det, der reelt set skete, var, at den almindelige pli i diskussionen af et mindretal blev fjernet, og det ene negative eksempel efter det andet blev hevet frem og brugt som brænde på frygtens bål. Frygten for at miste velstanden fandt sin fjende og ramte direkte i hjertekulen på den almindelige dansker, hvilket skabte rum for Dansk Folkeparti, der hurtigt blev stueren – og Nyruks spådom om, at det aldrig ville ske, blev ønsketænkning.

”Vi er velsignede med problemer, der endnu virker overskuelige at rette op på.”

Religionens rolle i dette er åbenlys, eftersom islam er gjort til denne fjende. Men også fordi to af Dansk Folkepartis støtter, præsterne Søren Krarup og Jesper Langballe, legitimerer partiets diskurs religiøst. De hævder at opretholde skellet mellem religion og politik, men selvom de ikke prædiker politik fra prædikestolen, så ser folk dem som præster i deres politiske virke. Specielt Krarup bygger på sprogbruget fra modstandsbevægelsen under Anden Verdenskrig. Han ser sig som en partisanpræst, som vil nedkæmpe vor tids invasion. Islam sættes op mod kristendommen og de kristne værdier, som de danske samfund bygger på. Tørklæder og burkaer bliver set som en reel fare for Danmark og alt vi sætter højt. Kulturen ses som en fastfrosset størrelse, der kan ødelægges af en udefrakommende religion, der bærer en ensartet kultur med sig, som er uforenelig med danskheden.

Må ikke bukke under for frygten

Først og fremmest er vi nødt til at indse, at skellet mellem religion og politik er nedbrudt. Islam defineres lige nu politisk i det danske samfund af nedbrydende kræfter, der lader sig styre af frygt. Denne frygt dør ikke ud, men giver sig selv ny energi ved at skubbe diskursen til det stadig mere negative. En dialog baseret på talen om det religiøse er en smuk ting, men det vil ikke ændre tingene i

Danmark, da en positiv og nysgerrig holdning til en anden religion ikke er at finde, hvis ikke der er et positivt rum at gøre det i. Skal dialogen bredes ud, må det ske i samfundsdebatten – også den politiske – og det skal fremhæves som en kristen pligt at gøre det. Hvis vi udelukkende holder os til talen om tro, isolerer vi os bag lukkede døre, mens flertallet af befolkningen kun påvirkes af de negative kræfter i samfundet.

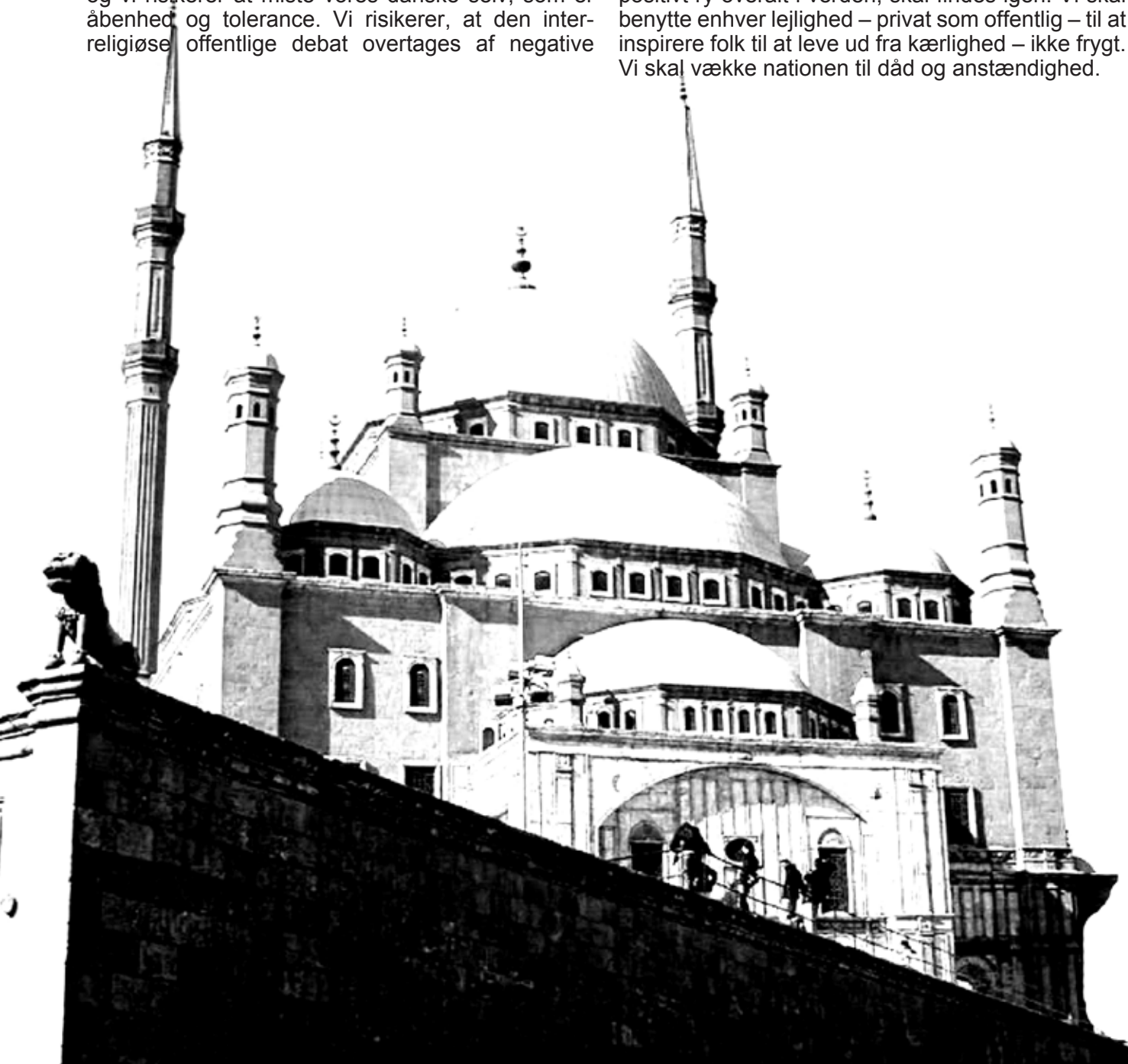
”Vi risikerer at miste vores danske selv, som er åbenhed og tolerance.”

Det går faktisk utroligt godt i Danmark, men så længe Dansk Folkeparti med Krarup og Langballe som den religiøse spydspids mener, at det er nødvendigt at fungere som modstandsbevægelse mod islam, så går tingene i den forkerte retning, og vi risikerer at miste vores danske selv, som er åbenhed og tolerance. Vi risikerer, at den inter-religiøse offentlige debat overtages af negative

kræfter, som det i høj grad er sket i Egypten. Det er derfor nødvendigt, at vi indser, kristne som muslimer, buddhister og alle andre anstændige troende, at vi har noget at kæmpe for. Men vi skal ikke kæmpe mod en religion eller en kultur – det vi er oppe mod er frygten. Vi må ikke bukke under for denne frygt, men kontinuerligt tro på det gode i Guds skaberværk og vores medmennesker og dæmme op for den.

Kampen for anstændighed

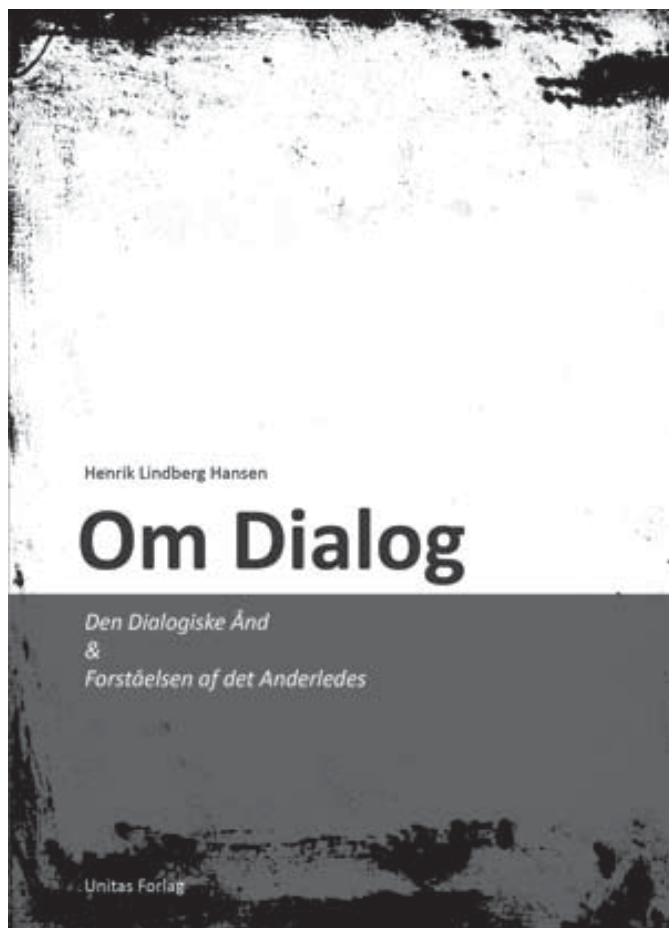
Problemet i Danmark findes heldigvis stadig primært i diskursen, uden at den har institutionaliseret sig markant i f.eks. lovsystemet, og den kan derfor også ændres i diskursen. Mod Ekstrabladets negative eksempler skal sættes positive eksempler og kravet om anstændighed i debatten. Gode, kristne, danske begreber som tolerance og åbenhed er blevet fyord i den politiske debat. De skal tilbageerobres. Den tidligere danske ånd, som gav Danmark et positivt ry overalt i verden, skal findes igen. Vi skal benytte enhver lejlighed – privat som offentlig – til at inspirere folk til at leve ud fra kærlighed – ikke frygt. Vi skal vække nationen til dåd og anstændighed.

”Bogen er en udfordring til at tænke dybere over, hvad der er ægte dialog.”

Den dialogiske ånd

BOGANMELDELSE: Henrik Lindberg Hansen er præst og har i 5 år boet i Egypten, udsendt af Danmission til dialogarbejde mellem kristne og muslimer. Det er dialogen, der er hoved-emnet, og han spørger ikke, som f.eks. N.H. Arendt i sin nye bog: ”Tror vi på samme Gud?”, men går ud fra, at Gud virker gennem alle religioner, og at forskelligheden er en gave.

Henrik Lindberg Hansen:
”Om Dialog – Den Dialogiske Ånd & Forståelsen af det Anderledes”.
Unitas Forlag 2009 – 121 sider, kr.139.

- AF KNUD OCHSNER

Henrik Lindberg Hansen ser sig ”kaldet af Gud gennem muslimer og kristne til at arbejde for Guds fred” (s.11). Ud fra Jesu lignelse om ”Verdensdommen” i Mat. 25 ser han, at ”pointen er, at vi er skabt til at udleve Guds kærlighed, og det kan man gøre lige godt, om man er kristen eller muslim – eller hvad man ellers måtte kalde sig” (s.19). Han nævner forskellige former for dialog, som han kalder VIP dialog, komparativ/akademisk dialog, erfaringsbaseret dialog, diapraksis, redskabsdialog og græsrodsdialog.

Bogen er en god udfordring til at tænke dybere over, hvad der er ægte dialog, og hvordan vi undgår, at grøfterne graves dybere – også herhjemme. Den går ikke ind på spørgsmålet om, hvordan Jesus Kristus kalder os som hans disciple til også i dag at forkynde hans navn for alle folkeslag.

Det er der andre nyere bøger, der tager op - f.eks. af biskopperne Arendt og Skovsgaard - men bogen koncentrerer sig om dialogspørgsmålet: ”Den kan bruges til at diskutere, hvad dialog er; hvordan vi kan arbejde med dialog... Men den kan ikke bruges i stedet for dialog. Dialog er noget, der foregår mellem mennesker” (s.12).

Jens Lund Damkjær underviste kursisterne i de psykologiske aspekter af dialog.

Dialogpiloterne bestod til dels af en række workshops, hvor deltagerne lærte redskaber, som kan bruges til at facilitere dialog.

Ugen bød på mange spændende diskussioner.

Dialogpiloterne besøgte det buddhistiske tempel i Tilst, og var også på besøg hos både muslimer og scientologer.

En stor del af undervisningen krævede, at kursisterne selv gik i dialog med hinanden.

Mark Sedgwick gav deltagerne en spændende introduktion til forholdet mellem islam og den vestlige kultur.

Endnu et hold dialogpiloter blev flyveklar...

I juli afholdt Ikon for andet år i træk kurset Dialogpiloterne. Kurset havde sin debut sidste sommer med stor succes, og arrangørgruppen kan med glæde konstatere, at også dette års kursus fik meget positive tilbagemeldinger fra deltagerne.

- AF LOUISE BJERG PEDERSEN

Programmet på Dialogpiloterne er karakteriseret ved en vekselvirkning mellem teoretiske oplæg og praktiske øvelser. Således får deltagerne ny viden om emner som religion, samfund, integration, dialog og konflikthåndtering, og samtidig lejlighed til at prøve dialogen af på egen krop. En deltager skriver: "Igenem mødet med de andre kursister har jeg lært rigtig meget om, hvor hurtigt en åben, tillidsfuld og ærlig dialog kan opstå, hvis alle parter er indstillet på det."

Formålet med Dialogpiloterne er, at klæde deltagerne på til at kunne "navigere i forskellighed". I en

tid, hvor samfundet præges af stadig større religiøs og kulturel mangfoldighed, får det større og større betydning, om vi formår at leve fredeligt med hinandens forskelligheder. Deltagelse på Dialogpiloterne kan være et springbræt til en mere kompetent færden i vores mangfoldige samfund.

Desuden er det et håb, at kursisterne får mod på at gå ud og være piloter for dialog mellem mennesker af forskellig livsopfattelse. Det kan fx være i lokalområdet, hvor man bor, i skolen, på arbejdet blandt kolleger eller på et større organisatorisk plan. Hvad enten det er i det store eller det små, er det vores overbevisning, at dialog er midlet til at skabe muligheder blandt mennesker, frem for begrænsninger.

Generalforsamling, foredrag og julefrokost...

Den 14. november fra kl. 13.00 til 17.00 er den årlige generalforsamling for IKON. Det er utrolig vigtigt for IKON, at mange medlemmer dukker op denne dag og sætter ansigter på IKON!

Generalforsamling

Generalforsamlingen vil dels bestå af en formel del, med beretninger, regnskab, budget og valg til bestyrelsen. Ligeledes vil der være afsat tid til en temadrøftelse under overskriften: "Tro og fællesskab – hvem bestemmer, hvad vi skal tro?". En drøftelse der gerne skulle munde ud i konkrete forslag til IKONs arbejde og fremtidige aktiviteter.

Foredrag med Martin Herbst

Martin Herbst, tidligere ledende medlem af Moon-bevægelsen og nu sognepræst i den danske folkekirke, kommer og holder foredrag om sin tid i Moon, og hvad han har lært af den.

Julefrokost

Efter generalforsamlingen og foredrag vil der være julefrokost. Det er årets sociale begivenhed i IKON, og alle er velkomne.

Her er tilmelding nødvendigt, hvilket gøres på ikon@ikon-danmark.dk.

Det finder sted på Det Økumeniske Center i Århus.

Vel mødt!

Bjarne Dahlmann, formand for IKON bestyrelse

